Baturlar

Doğu TÜRKİSTAN Millî Mücadele Tarihi
(1930-1949)

Bu eserde, Doğu Türkistan'da özgürlükleri elinden alınan ve her türlü mezâlime mâruz bırakılan gözü yaşlı bir halkın dramatik bir mücadelesi gözler önüne serilmektedir. Buna rağmen kutuplarda buzlar arasına sıkışan iki balinayı kurtarmak için bütün imkânlarını seferber eden hür dünyanın bekçileri (!) maalesef herhangi bir adım atmaktan imtina etmektedirler.

İnsan haklarının bayraklaştırıldığı ve hürriyet mücadelelerinin alkışlandığı asrımızda; istiklâline kavuşan toplumlar yanında; emperyalizmin esaret pençesinde kıvranan milletlerin de varlığını ibretle seyretmekteyiz. 1940'lı yılların sonunda Doğu Türkistan toprakları, Mao'nun kızıl ordusu tarafından işgal edilmiş; Doğu Türkistan Türklüğünün hakkı olan hür yaşama iradesi bu suretle zincire vurulmuştur.

berikanyayınevi

ISBN 975-267-232-1

Baturlar
Doğu TÜRKİSTAN Millî Mücadele Tarihi
(1930-1949)
Ömer KUL

Baturlar

Polat Kadirî (Ülke Tarihi)

Doğu TÜRKİSTAN Millî Mücadele Tarihi (1930-1949)

Ömer KUL

berikanyayınevi

Polat Kadirî
(Ülke Tarihi)

BATURLAR

DOĞU TÜRKİSTAN
MİLLÎ MÜCADELE TARİHİ
(1930 - 1949)

Yayına Hazırlayan
Ömer KUL

Ankara 2009

Bu kitabın tüm hakları yazarı ve yayıncısına aittir.

ISBN
978-975-267-226-0

Editör
Doç. Dr. Mualla Uydu YÜCEL

Baskı Öncesi Hazırlık
Berikan Yayınları

Kapak Tasarım
Dinçer HACIDAĞLI

Baskı ve Cilt
Bilge Ofset Matbaa
Maltepe / ANKARA

BERİKAN YAYINEVİ
Eti Mah. GMK Bulvarı Bulvar Apt. Nu: 80/1
Maltepe / ANKARA
Tel: (0312) 232 62 18 Fax : (0312) 232 14 99

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER III
HAZIRLAYANIN ÖNSÖZÜ VII
MÜELLİFİN ÖNSÖZÜ XIII

BİRİNCİ BÖLÜM
BAŞLANGIÇ TARİHİ

Giriş Sözü 1
Türklerin Göç Devri 3
Karahanlılar Devleti 4
Türklerin Eski Yazıları 4
Kuzey Hun Türkleri Devri 5
Hun Devletinin Akıbeti 6
Çin Askerlerinin İlk Defa Doğu Türkistan Topraklarına Ayak Basması 7
Gök-Türk Devleti 8
Tibet'in İstilâsı 8
Doğu'da Kutluk, Batı'da Türgiş Devleti 9
Doğu Uygur Devleti 10
Uygurların Dini ve Kültürü 10
Karahanlı Devleti 11
İslam Dininin Bölgeye Girişi 11
Musa Buğra Han ve Harun Buğra Han Zamanı 12
Karahan Devletinin Akıbeti 13
Karahanlı Devrinde Kültür 13
Karahıtay Devleti 14
Vatanın Cengiz Han'ın Eline Geçmesi 15
Cengiz Han'dan Sonraki Durum 15
Tuğluk Temur/Timur Devri 16
Saidiye Milli Devleti 17

Kazak, Kırgız ve Kalmuk Vakaları 18
Saidiye Hanlığı'nın Son Devri 19
Kalmuklar Devri Dönemi Tarihi 20
Apak Hoca Devri 21
Mançu İstilâsı 22
Gelen Gideni Aratırmış! 22
Mançulara Karşı Birinci İsyan 24
Mançulara Karşı İkinci İsyan 25
Mançulara Karşı Üçüncü İsyan 25
Yakub Beg Devri 26
Niyaz ve Eşur Beglerin Yakub Be-Devlet'e İhaneti 29
Rusların İli ve Yedisu Şehirlerini İşgali 30
Çinlileştirme Politikası 30
Sun Congşen İnkılâbı ve Doğu Türkistan 30
Yuan Dahua ve Yang Tongnong Devirleri 31

İKİNCİ BÖLÜM
KUMUL İNKILÂBI DEVRİ

Kumul ve Kumul Wangı 33
Cin Şuren ve Kumul 34
Kumul İnkılâbının Çıkmasının Sebepleri 34
Turfan'da Ayaklanma 38
Urumçi'ye Birinci Hücum 45
Karaşehir ve Toksun'da Ayaklanma 46
Kuçar'a Hücum 48
General Temür İle Yang Tüencang Arasındaki Mücadele 50
Osman Batur'un Kaşgar'a Hücumu 57
Hoten İnkılâbı 60
Guma'da İstiklâl 62
Kargalık'ta Durum 62
Hoten İstiklâlcilerinin Teşekkül Hareketi 63
Ma Congyi'nin İkinci Defa Ortaya Çıkışı 65

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ŞİNG ŞİSEY DEVRİ

Urumçi'de Yeni Hükümet 67
Merkezden Gelen Tasdik Heyeti ve Şing Sisey 70
Şing Şisey İle Ma Cungyi Arasındaki Mücadele 74
Hoca Niyaz Hacı'nın Güneye Yürüyüşü 75
Hoca Niyaz Hacı'nın Kaşgar'a Davet Edilmesi 79
Şing Şisey Güçlerinin Altışehir'i İşgal Etmesi 83
Urumçi'de Yeni Siyâset 85
Maarif Devrinin Başlaması 86
Mahmut Muhiti'nin Maarife Yaptığı Hizmetler 88
Önemli Olaylar 89
Mahmud Muhiti'ye Yapılan Suikast 91
Altışehir'de Ayaklanma 99
Hoca Niyaz Hacı'nın Akıbeti 101
Şing Şisey'in Hapishane Harekâtı 102
Şing Şisey'in Vahşetleri 103
Gizli Hapishaneler 104
Gizli Teftiş İşleri 106
Şing Şisey'in On Senelik Hâkimiyet Dönemi 107

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ALTAY AYAKLANMASI

Şing Şisey'in, Merkezin Kanatları Altına Sığınması 116
Ou Congşin'in Başkan Olması 118
İli Vakası ve Barış Devri 119
İli'de "Doğu Türkistan Hükümeti'nin" Kurulması 121
Çöçek'in Ele Geçirilmesi 121
Baturların Altışehir'e Gitmesi 122
İli Hükümetinde İç Karışıklık 123

Barış Görüşmelerinin Başlaması 124
Üç Efendi 128
Üç Efendinin Merkeze Verdiği İstekler 135
Üç Efendi'nin, Urumçi'deki Günleri 141
Urumçi'de Gençler Hareketinin Başlaması 144
Anlaşmadan Sonra Yedi Vilayette İli Tarafının Oynadığı Rol .. 150
Ali Han Töre ve Osman Batur 152
Mesut Efendi'nin Hakimiyetin Başına Geçmesi ve
İli Tarafın Karşı Hareketi 157
Mesut Efendi'nin Reislik Günleri 162

BEŞİNCİ BÖLÜM
DOĞU TÜRKİSTAN
"Çin Müstemlekesi"

Hunlar, Göktürkler ve Karahanlılar 165
Çağatay ve Türk Doğlat Hakimiyeti 166
Kalmuk, Mançur ve Çin İstilaları 167
Tarihte Çinlilerin İstila Teşebbüsleri 169
Doğu Türkistan'ın Eski Medeniyeti 171
Milli İhtilâl ve İstiklal İlanı 175
Rus Askeri Müdahalesi 178
Kremlin Boyunduruğu 179
Milliyetçi Çin İdaresine Geçiş 181
İkinci Cumhuriyetin İlanı 182
Yerli Milliyetçiler İktidarı 185
Komünist İstilası 190
Silahlı Mukavemet 192
İmha Siyaseti 192
Sönmeyen Ateş 193
DİZİN 199

HAZIRLAYANIN ÖNSÖZÜ

Bu eserde, Doğu Türkistan'da özgürlükleri elinden alınan ve her türlü mezâlime mâruz bırakılan gözü yaşlı bir halkın dramatik bir mücadelesi gözler önüne serilmektedir. Buna rağmen kutuplarda buzlar arasına sıkışan iki balinayı kurtarmak için bütün imkânlarını seferber eden hür dünyanın bekçileri (!) maalesef herhangi bir adım atmaktan imtina etmektedirler.

İnsan haklarının bayraklaştırıldığı ve hürriyet mücadelelerinin alkışlandığı asrımızda; istiklâline kavuşan toplumlar yanında; emperyalizmin esaret pençesinde kıvranan milletlerin de varlığını ibretle seyretmekteyiz. 1940'lı yılların sonunda Doğu Türkistan toprakları, Mao'nun kızıl ordusu tarafından işgal edilmiş; Doğu Türkistan Türklüğünün hakkı olan hür yaşama iradesi bu suretle zincire vurulmuştur.

Asırlar boyunca, "Haçlı zihniyeti"nin hedefi, "dünya Türklüğünün imhası" olmuştur. Kilise vaazlarından kral nutuklarına, meyhane dedikodularından edebiyat ve sosyal faaliyetlere ve son olarak da tiyatro sahnelerinden film stüdyolarına kadar her fırsatta Türklerin barbarlığı, vahşeti ve imhası işlenmektedir.

Bir taraftan çeşitli kavimlerin hamisi, tarihin şerefi ve asırların güneşi Türk milletinden intikam almak, diğer taraftan da dünyanın en zengin ve en pahalı servet kaynaklarına sahip olmak arzusu, bilhassa 20 ve 21. yüzyıllar boyunca bütün Türkistan üzerinde, gölgeleri bile yakıp kavuran kıpkızıl bir cehennem ateşi hâline gelmiştir.

Hiçbir tarihi geçmişi olmayan, herhangi bir medeniyetin yapıcıları arasında bulunmayan, millet olma şuurundan uzak birçok Asya ve Afrika topluluğu; çağımızda hürriyet bayrağına sahip olup istiklal türküleri söylerlerken, tarihin en tanınmış topluluklarından biri olan Doğu Türkistan halkı bugün hâlâ esir muamelesi görmektedir.

1644 yılında Çin İmparatorluğu'nu bir isyanla ele geçiren ve 1911 yılına kadar bu mevkii bırakmayan "Mançu" sülalesi, ilk yıllarında bugünkü Mançurya'da, Çinlilere tâbi olarak yaşıyorlardı. Ne gariptir ki, Çin memurlarının kendilerine yaptıkları baskı ve tecavüzlere dayanamayıp isyan ederek Çin İmparatorluk makamına ot-

ran Mançu Hanedanı, bu sefer de kendisi, Doğu Türkistan ve diğer bölgelerde görülmedik zulümler yapmıştır.

1760 yılında Doğu Türkistan'a giren Mançur işgal kuvvetleri, büyük kısmı İli vilayetinde olmak üzere kadın-erkek, genç-ihtiyar demeksizin 1 milyondan fazla insanı katletmiş ayrıca Türk ve Moğollardan olmak üzere 100 binlerce kişiyi de sürgüne göndermiştir.

Tarih sahnesinde görüldüğünden beri hür ve müstakil yaşamış olan Türk milleti, zulmün hiçbir nevine tahammül etmemiştir. Zulme tahammülü bir zillet ve alçaklık telakki eden Türkler, esir yaşamaktansa şerefle savaşarak ölmeyi daimâ tercih etmişlerdir.

Karakterlerine uygun olarak, Doğu Türkistan Türkleri de Mançur istilası devrinde, defaatle direniş hareketlerine girişmişlerdir. Çoğu kanlı bir şekilde bastırılan bu hareketler neticesini vermiş ve 1863'te Doğu Türkistan kurtarılarak 14 yıllık bağımsız bir Doğu Türkistan Devleti kurulmuştur.

Osmanlı Devleti'ne bağlılığını göndermiş olduğu elçiler vasıtasıyla bildiren Yakub Be-Devlet, birçok alanda devlet olmanın gereğini yerine getirme gayretinde bulunmuşsa da çok geçmeden yeni bir Çin istilası vukua gelmiştir. İstila güçlerinin Doğu Türkistan coğrafyasındaki haksız davranışlarına tahammül edemeyen halk ise 1933 yılına kadar küçük çaplı birçok ayaklanma tertip edilmiştir. Bu istila güçlerinin tutumlarının dayanılamayacak hâle gelmesi neticesinde, 13 Kasım 1933 tarihinde "Şarkî Türkistan Türk-İslam Cumhuriyeti"nin ilan edilmesiyle son bulan büyük bir istiklal hareketi gerçekleştirilmiştir. Kurulan bu hükümetin dışişleri bakanı bütün dünya devletleri ve Türkiye Cumhuriyeti nezdinde tanınmak, maddî ve manevî yardımlar almak gayesiyle girişimlerde bulunmuştur. Hindistan'ın Bombay şehrinden çekilen telgrafa "Gök bayraktan al bayrağa selam olsun!" cümlesiyle başlanmış ve uluslar arası arenada kendilerine destek verilmesi rica edilmiştir.

Rus ve Çin işbirliği neticesinde çok uzun süre ayakta kalmayı temin edemeyen bu hükümet yıkılmaktan kurtulamamıştır. Artan Çin ve Rus baskıları neticesinde halkın tekrar yeni liderler etrafında birleşerek istiklal hareketlerinden geri kalmadıklarını görüyoruz.

1940'lı yılların başlarına gelindiğinde Doğu Türkistan'da bağımsızlık arzusu ve haksızlıklara karşı gelme hissi hat safhaya ulaşmıştır. Bilhassa Altay vilayetinde Osman Batur liderliğinde başlayan ayaklanma kısa sürede Doğu Türkistan'ın diğer bölgelerine de sıçramış, 13 Kasım 1944 günü "Doğu Türkistan Cumhuriyeti"nin kurulmasıyla son bulmuştur. Tarihin tekerrüründen ibaret şeklinde kurulan bu hükümet de 1933'teki gibi yıkılmaktan kurtulamamıştır. 1949 yılında Mao'nun Kızıl ordusu Doğu Türkistan topraklarına tekrar ayak basmış ve bu bahtsız millet tekrar esaret altına girmekten kurtulamamıştır. İşte Polat Kadirî'nin "Ülke Tarihi" adını verdiği bu eserinde bilhassa 1933 ve sonrasında Doğu Türkistan'da girişilen bağımsızlık mücadeleleri, başta İsa Yusuf Alptekin, Mesut Sabri Baykuzu ve Mehmet Emin Buğra'nın Çin'deki mücadeleleri olmak üzere teferruatlı bir şekilde ele alınmaktadır. 1949 yılına kadar geçen bu olaylar aslında Çin ve Rusya'nın Doğu Türkistan topraklarını ne gaye ile istila etmek istediklerini ve bölge halkına çektirdikleri sıkıntıları gözler önüne sermektedir.

Eserin sahibi Polat Kadirî (1919–1970) 1919 yılında Doğu Türkistan'ın Kutubi kazasında doğmuştur. Babasının adı Kadir'dir. 1949 yılında Kızıl Çin kuvvetlerinin Doğu Türkistan'ı istila etmesinden sonra Hindistan'a iltica eden Polat Kadirî, 1957 senesinde ise Türkiye'ye serbest göçmen olarak gelmiştir. Polat Kadirî 1940 senesinde "Xinjiang Darülfünun Edebiyat Fakültesi"ni başarıyla tamamlayarak yüksek öğrenimini bitirmiştir.

Polat Kadirî'nin görev yaptığı yerleri şöyle sıralayabiliriz:

Hükümet organı "Xinjiang" gazetesinde muharrir (1940–41), aynı gazetenin Uygur ve Kazak bölümünün başmuharriri (1941–44). 1944 yılının Nisan ayında hapse mahkûm edilen Polat Kadirî 1945 senesinde Urumçi'de gayri resmi olarak neşredilen "Han Tengri" mecmuasında muharrir olarak çalışmıştır (1945). 1946 senesinde Tamirat Nizareti'nde müdürlük vazifesiyle görevlendirilen Kadirî aynı yıl Doğu Türkistanlı gençler vekilliğini yapmıştır. 1946–1949 yılları arasında İsa Yusuf Alptekin tarafından kurulmuş olan "Altay Neşriyat Evi"nin muharrirliğini yapmıştır. 1947–1948 yıları arasın-

da yukarıda zikretmiş olduğumuz Xinjiang gazetesinin Uygur-Kazak bölümünün umumî müdürlüğünü ve başmuharrirliğini yapan Kadirî, 1947–49 yıllar arasında Altay Neşriyat Evi tarafından neşredilen "Erk" gazetesinin başmuharrir yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1948–49 arasında ise Doğu Türkistan Eyalet hükümetinin 4. Bölüm Müdürlüğü'nde bulunmuştur. Aynı seneler arasında Altay neşriyat evi tarafından kurulan "Bilim Derneği"nin idarecileri arasında yer almıştır. 1947–49 arasında Doğu Türkistan Hükümeti Genel Sekreterliği'nde sekreter olarak görev yapmıştır.

Doğu Türkistan'dan göç ettikten sonra ise Polat Kadirî 1950–54 arasında Keşmir'de kurulan "Doğu Türkistan Mülteciler Komitesi"nin başkâtibi görevinde bulunmuştur. 1959–1970 yılları arasında "Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti"nin kurucu ve umumî kâtipliğinin, 1955–1970 arasında Doğu Türkistan Millî Merkezi'nin kâtibi, 1962–1967 arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okutman, 1962–1970 arasında İstanbul'da "Türkistan ve Doğu Türkleri Cemiyeti"nin baş kâtibi, 1967–1970 arasında Batı Almanya'dan yayın yapan "Radyo Liberty"nin Türkistan bölüm muharriri, 1967–1970 arasında "Sovyetler Birliğini Araştırma Enstitüsü"nün fahrî ilmî hâdimî, 1968–1970 arasında Paris Bloğu'nda fahrî Doğu Türkistan mümessili ve aynı yıllar arasında Batı Almanya'da "Türkistanlı Vatandaşlar Cemiyeti"nin idare heyeti azalığında bulunmuştur.

Polat Kadirî'nin Ülke Tarihi'nin dışında yazdığı eserleri ise şunlardır:

1- Hürriyet Şuarı, 1948 yılında Urumçi'de basılmıştır.

2- Doğu Türkistan, 1960 senesinde İstanbul'da basılan eser 32 sayfadır.

3- "Çobankır" ve "Milli Türkistan" mecmualarında makaleler.

4- Dr. Sun Yatsin'in Üç Prensip (San Min Cu Yi) adlı Çince eserini 1942 yılında Uygurca'ya tercüme eden Polat Kadirî'nin 1940-49 yılları arasında yüzlerce makaleyi de Çince'den tercüme etmiştir.

Polat Kadirî İstanbul Üniversitesinde görev yaptığı dönemde "Doğu Türkistan'ın Son Yüz Senelik Siyasî ve Kültür Hayatı"[1] konusunda doktora çalışmasında da bulunmuştur. Çince ve İngilizce'yi iyi derecede bilen Polat Kadirî aynı zamanda Urduca diline de vâkıftı.

Türkiye'de ikâmet etmeye hak kazanan Kadirî ilk olarak Çin zulmü altında inlemekte olan Eşi Ayça ile çocukları Mustafa, Raşit ve kızları Çolpan Han'ı Türkiye'ye getirmiş ve Adapazarı'nda ikâmet etmiştir.

Doğu Türkistan Milli Mücadele kişileri arasında olan Polat Kadir Turfani öz vatanı Doğu Türkistan'da Rus ve Çin hâkimiyetine karşı yürüttüğü 10 yıllık mücadelesinden sonra muharecette geçirdiği 21 yıllık döneminde de millî faaliyetlerde bulunmaktan geri durmamıştır. Gazetecilik ve tarihçi sıfatıyla meydana getirdiği eserleri bugün hâlen kaynak eser olarak kullanılmaktadır.

Polat Kadirî'nin çocukluk dönemi ailesinden almış olduğu vatanperverlik duyguları ile Rus propagandaları ve Çin emperyalizmine karşı koyarak geçmiştir. 1943 yılında Doğu Türkistan'da yürütülen devlet kadrolarından milliyetçilerin tasfiyesinden Polat Kadirî de nasibini almış ve Urumçi hapishanelerinde 6 ay kalmıştır. Bu yıllarda Rus ve Çinlilere karşı halkın şiddetli protestoları Polat Kadirî ve diğer vatanperverlerin serbest bırakılmasına ve eski görevlerine dönmelerini sağlamıştır. Bu dönem Polat Kadirî'nin milliyetçilik hareketlerindeki en faal dönemi olmuştur. Polat Kadirî, 1949 yılında Çinlilerin hâkimiyetine geçen Doğu Türkistan'da artık sancılı dönem başlamış, fikir ve dava arkadaşları olan Mehmet Emin Buğra ve İsa Yusuf Alptekin ile birlikte göç etmek mecburiyetinde kalmıştır. Polat Kadirî 26 Ağustos 1970 günü kalp rahatsızlığı neticesinde hayata gözlerini yummuştur.

Polat Kadirî eserini iki ana bölüme ayırarak hazırlamıştır. 188 sayfalık bu eserinin 42 sayfasını giriş ve Yakub Be-Devlet döneminin sonuna kadar getiren Kadirî, bundan sonra daha teferruatlı bir şekilde Çin'in bölgede kurmaya çalıştığı idareyi anlatmıştır. Çin merkez hükümeti tarafından bölgede görevlendirilen siyasî ve askerî

[1] Merhum bu eseri bitiremeden vefat etmiştir. (H.N.)

memurların tecavüzleri, haksızlıkları, bu dönemdeki rüşvet ve iltimaslar konularında sarih ifadelere yer vermiştir. Ayrıca eserinin bu kısmında Rusların tecavüzleri ile zaman zaman Çinli idareciler ve mahalli liderlerle de anlaşmak suretiyle takip ettikleri siyaseti de en ince ayrıntılarına kadar ele almıştır. 1933 ve 1944 tarihlerinde kurulan ve kısa süre ayakta kalabilen hükümetlerin kurulma ve yıkılmalarını da teferruatıyla ifade etmiştir.

Biz ise çalışmamızda iki ana kısımdan müteşekkil bu eseri konuların daha iyi anlaşılabilmesi maksadıyla dört ana bölüme ve Polat Kadirî'nin alt başlıklarına dokunmamak üzere Uygurca'dan günümüz Türkçesine aktardık. Bu çalışma esnasında gerekli izahatlarda da bulunduk. Polat Kadirî'nin eserinde bulunmayıp bizim ilave ettiğimiz bilgileri "Hazırlayanın notu" (H.N.) kısaltmasıyla metne dipnot olarak ilave ettik. Bilhassa Kumul inkılâbından sonra Polat Kadiri'nin de bizzat yaşadığı dönemi kaleme alması ve böyle bir eser vücuda getirmiş olması birinci elden kaynak addedebileceğimiz değerli bir çalışmayı meydana getirmiştir. 1930–1949 yılları arasında bütün olayları bu eserde bulmak ve böyle bir esere sığdırmak mümkün değildir. Fakat birinci elden kaynak olması yanında Polat Kadirî'nin tarihçilik yönünün de bulunması eserin ciddiyetini ve kalitesini ortaya koymaktadır.

Eserin hazırlanması sırasında göstermiş oldukları yardım ve desteklerinden dolayı Doğu Türkistan Vakfı çalışanlarına ve Arslan Alptekin Beyefendi'ye teşekkürü borç bilirim. Ayrıca eserin Türkçeye aktarımı sırasında Çince isimlerin okunuşlarında yardımlarını esirgemeyen ve değerli zamanlarını ayıran Doğu Türkistanlı öğrenci kardeşlerime de teşekkür diyorum. Buna ilaveten bu vesile ile eserin yayımlanmasını sağlayan ve 21. yüzyılın tek esir Türk yurdu Doğu Türkistan'ın haklı davasında Türk kamuoyunun bilgilenmesini sağlayan Berikan Yayıncılık çalışanlarına da teşekkür ediyorum. Bu düşünceler içerisinde Doğu Türkistan'ın bağımsızlığına giden yolda bıkmadan, usanmadan, yılmadan ve yıkılmadan ayakta durabilecek nice nesillerin yetişmesi temennisiyle…

Ömer KUL

29 Mayıs 2008 Atışalanı/İST.

MÜELLİFİN ÖNSÖZÜ

Ben bu kısacık "Ülke Tarihini" Muhammed Emin Buğra'nın mufassal "Şarki Türkistan Tarihi" adlı eserinden faydalanarak ve bu esere kendi öğrendiklerimi de ilâve ederek meydana getirdim. Eserin içerisinde mutlaka mükemmel olmayan veya eksik olan yerler vardır. Eserin bundan sonra yapılacak olan Doğu Türkistan tarihi çalışmalarına iyi bir esas olacağı kanaatindeyim.